ეროვნული ბიბლიოთეკა

დროება

სურათებიანი დამატება

გაზეთის № 278 კვირა, 13 დეკემბერი 1909 წ. დამატების № 49

სატანა, — კოპაის სურათი.

ტკბილი ღუღუკი.

(დასასრული *)

12.

მეშინოდა, მიხა ღელვას დაიწყებს ამ მისთვის სასტიკ უბედურობის გამო და ვაი თუ დარდი ვერ აიტანოს მეთქი იმედ მიხდილმა, მაგრამ დიდი სიმტკიცე გამოიჩინა ხასიათისა და გარეგნობით არც კი შეიმჩნია ეს უბედობა. იგი უბრძოლველად მიეცა შავის ბედის ტალღებს და თავი მიანდო მათ დენას. თავის სიყვარულის გაცუდებას ის ისე უყურებდა ეხლა, როგორც უკვე გარდასრულ მოვლენას, რომელთან ბრძოლა შეუძლებელი ღა იყო; უბედობას უკვე გამოეცა მრთელი თვისი სიმწარე და იგი სიმწარე მიხას უნდა დაეღლივნა ნელ-ნელა, უნდა დაეცალნა ფიალა ვარამისა. მაინც რაღას გააწყობდა? მომხდარს ხელი ვეღარ შეუბრუნდებოდა, საქმის მისკენ მიხვრა შეუძლებელი ღა იყო. მართალია, გულჩათხრობილი დადიოდა ვაჟკაცი, ხშირად უნებლიეთ გმინვა ამოჰხდებოდა გულიდან, მაგრამ ეს ხომ აუცილებელი იყო და ბუნებრივი მის ყოფაში: მის საყვარელს ჯვარი დასწერეს სხვაზე და მას წილად ჰხვდა მხოლოდ ოხვრა უბედურისა. მაინც მიკვირდა, რომ მიხას დიდი მღელვარება არ ეტყობოდა. დარდი კი მქონდა მისი და ხშირად დავდიოდი მის სანახავად შინ თუ მაღაზიაში მიხა ყოველთვის მხნედ გამოიყურებოდა, თავისებურად სუფთად ეცვა, ჰაზრიანად და მოხერხებულად ელაპარაკებოდა მუშტარს, მუყაითად ასრულებდა ყოველსავე თვის საქმეს. გამიღიმებდა, მომიკითხამდა.

— აღარა უშავს რა, ღმერთია მოწყალე! ვარამმა ვერ წარღვნა მისი გონება, ვერც დაიმონა მისი ნება თავისუფალი; მოზღვავებულ უბედურებას მამაცურად დაუხვდა, ვიფიქრე მე და დავმშვიდდი.

შემდეგაც ყოველთვის ესეთ შთაბეჭდილებას ახდენდა ჩემზე მიხა, თუმცა ქალი კი არ დაჰვიწყებოდა ჯერ და თითქო არც აპირებდა მის დავიწყებას: ქეთეთოს სახე პატარად აელებინებინა და უბის საათი ჩაესმევინებინა. სურათი რომ შევნიშნე, გამოვართვი საათი და სინჯვა დავუწყე.

— ქეთეთოს სახეა, პაწაწად გადავალებინე საათისთვის: მინდა მარად თვალწინა მქონდეს ჩემი ოცნების სურათი, მითხრა მიხამ და საუბარი სხვა საგანზე გადაიტანა.

სალამური, — გეიერის სურათი.

— ეჰ, მალე შეაჩვევ თვალს მაგ ხატსაც. შემდეგ ჩაგიქრება ის მწვავე ტკივილი, რომელსაც ეხლა გიღვივებს ეგ სურათი და ბოლოს გასცვლი მაგ აჩრდილს უსულოს და

*) იხ. სურათებიანი დამატება № 48.

ცივს რომელსამე ხორცშესხმულ, ცხოველსმყოფელ ყვავილზე და გაიხარებ, გავიფიქრე მე და თავი მივანებე მეგობარზე ზრუნვას.

აღარც მეცალა მისთვის: ეს ის დრო იყო, როდესაც მთლად ჩამითრია და ჩამითრია ცხოვრების მორევმა: სამსახურში წინ წავიწიე, გავიცან რამდენიმე სახლობა წარჩინებული ხარისხით თუ ჩამომავლობით ან შეძლებით, დაუცხრომელად ვცდილობდი მხარ-და-მხარ მივყოლოდი მათ, არ ჩამოვრჩენოდი არაფერში. რა მიხასათვის მეცალა! ახალ ნაცნობებში დაჟინებით დავეძებდი ჩემს იღბალს, რომელსაც ვერცხლით უნდა მოეკირწყლა ჩემი ცხოვრების გზა, რომ დაუბრკოლებრივ მევლო ამ გზით წარმატებისა და დიდებისაკენ.

ათასში ერთხელ მაინც შევივლიდი მიხასთან და ვრწმუნდებოდი, რომ იმასაც შეეგნო ცხოვრების ეშხი: სახლი სუფთადა ჰქონდა მოწყობილი, თითონ უნაკლულოდ ეცვა-იხურამდა და თან ახერხებდა წითელ ოქროს გადაგდებას შავი დღისათვის. შეეძლო კიდეც, რადგან თითონ სადა ცხოვრებას ეწეოდა და მაღაზიის პატრონიც ძალიან აფასებდა თავის უანგარო ნოქარს, ხოლო ნიშნად პატივცემისა ჯამაგირს უმატებდა მას. ერთი რამ ზნევი დასჩემდა ჩემს მეგობარს: ხანდისხან ჩაიდებდა ფულს და გასწევდა საქეიფოდ. უფრო „ვაზა“ ჰქონდა ამოჩემებული, ის ბაღი, სადაც მე და იმას ვახშამი გვქონდა ქეთეთის ჯვარის წერის ღამეს და იგივე ადგილი. მოითხოვდა სანოვაგეს, სასმელებს, მოიხმობდა დასტას და ისმენდა დუდუკის ფერად ფერად ჰანგებს. თუ ამხანაგი შეესწრებოდა, კიდევ კარგი, თუ არა და მეზურნეებს თუ მსახურებს შეაქცევდა ფულს და ცალიერი დაბრუნდებოდა შინ. ნეტა თითონ მაინც ეჭამა ან დაელევა! მეც შევსწრებივარ ამისთანა მის ქეიფს. დროს გატარება ყოველთვისა ჰგავნდა იმ ვახშამს, რომელიც ჩვენ იქ პირველად გვქონდა: ისევ ის სევდიანი ხმები, ისევ ის დარდით მოცული გაქვავებული სახე და მშრალი თვალები. ქეთეთის სახელს კი აღარ ახსენებდა, კრინტს არა სძრამდა იმაზე. ზოგჯერ მოვინდომე იმ ქალზე ჩამომეგდო საუბარი, ზოგჯერ დავუახლოვე საუბარი ამ საგანს, მაგრამ ამაოდ: ქეთეთოზე ის ხმას არ იღებდა, თითქო ქალის სახე ამოფხეკილიყო მის მეხსიერებიდან; ნამდვილ კი იმ ქალს დასტრიალებდა მისი ფიქრები, მას შეჰკვნესოდა მისი გული. გახსნიდა საათს, დააკვირდებოდა ქალის სახეს და სასტიკი რამ გრძნობა გაურბენდა თვალებში.

მგოსანი დავით გურამიშვილი.

ეს სურათი ეხლა აღმოჩნდა. აქამდე პოეტის სურათი არ მოიპოვებოდა (იხ. „დროება“ № 275).

გავიდა წელიწადი, მიიწურა მეორეც, მიხას ამგვარ ცხოვრებას კი ცვლილება არა ჰქონდა, ვცადე წამეყვანა ნაცნობებში, ახალი სახე მეჩვენებინა მისთვის, ახალი სული გამეცნობებინა, რომ ეგებ ახლა მას შემოჰხვეოდა გარს ვაჟის ლცნება თუ გრძნობა, მაგრამ მიხა ყველას ერიდებოდა; უზარმაზარ ქალაქში სცხოვრებდა ისე, როგორც განდეგილი ვინმე, განპარტოვებული. გული ჩასთხრობოდა ვაჟკაცს, ჩაჰხეთქოდა, ჩაჰბნელებოდა.

სხვად ძლიერ წმიდადა სცხოვრობდა მოწიფული ახალგაზრდა, უმანკოდ; თითქო აღარც კი ამჩნევდა თავის გარშემო ქალთა ძვირფას არსებობას. მე რომ ისე არ გავუშვებდი ქალს, თუ თვალი არ ამედევნებინა მისთვის და გულისთქმის ვარდი არ მესროლნა მისთვის, ის ზედაც არ უყურებდა ამ ცხოვრების მაშვენებელ არსებას. რამდენჯერმე ვეცადე შემეგნებინებინა მისთვის, რომ უარყოფა ამქვეყნიური სიამისა არის გმობა მთელის ბუნებისა, მაგრამ ვერაფერი შევასმინე გაქვავებულს. მწყინდა ესეთი მისი უგრძნობლობა, ჯავრი მომდიოდა, მაგრამ ვერას გავხდი: არც ერთხელ არ ინება შესულიყო წალკოტს სანუგეშოდ და მიეღო ევასაგან ნაყოფი ხისა მის ცნობადისა. მემაინც გულში დარწმუნებული ვიყავი, რომ ეს დროებით მოვლენა იყო მიხას ცხოვრებაში და დაჰკრამდა ჟამი, როდესაც იგი კვლავ იგრძობდა სიხარულს, მაგრამ აღარ დასცალდა მას.

13.

შეუსრულდა ნატვრა ქეთეთის მამას: მიათხოვა ქალი ივანე ივანეს ძეს, მაგიდის ვამგებელს, კაცს ჩინებულს და წარჩინებულს. დიდ ვინმედ მიაჩნდა სიძე, პატივსადებლად. თითონ სამსახურში გადამწერლობას ვერ ასცდა, მარადის მონა იყო ამისთანა მოხელეებისა, ეხლა კი სიმამრი შეიქმნა სახელოვნის გვამისა! კეთილშობილთა რიცხვში მოექცა მისი ქეთეთო, აღმატებულთა გუნდში. ამაყობდა კაცი ამისთანა გამარჯვებით. ულვაშს იგრეხდა თავმომწონედ.

— მაშ, ქალო! თუ მე არა ვცდილიყავ, არ მომეძღვნა კაცისთვის, გული არ დამეხვივნა, ასეთს ბედს ვერ შეეყრებოდა ჩვენი შვილი. იქნება შენ ი ვილაც ნოქრისათვისაც კი მიგეგდო ქალი.

ცოლი როგორღაც ვერ თანაუგრძნობდა თავის ქმარს, ვერ უზიარებდა მას აღტაცებას. მიზეზიცა ჰქონდა ამის და ამ მიზეზს დედის გამჭრიახი თვალი პირველ დღეებიდანვე ჰხედავდა, თუმცა კი ჯერ არავის უმხელდა: არ უნდოდა ცოლ-ქმრის საქმეში ჩარეულიყო. დედას იმედი ჰქონდა, რომ ქეთოს ოჯახში [illegible] დროებითი იყო, წუთიერი და მალე [illegible]ქრებოდა. სცდებოდა გული დედისა: [illegible] რომ დაჰყვა ქეთეთის ბედ-იღბალს, თანდითან იზრდებოდა იგი ჩრდილი, ისწრაფოდა გადაქცეულიყო სიბნელედ [illegible] ჩაენთქა ქალის გარშემო ყოველივე [illegible] კი სიხარულისა.

უბედობა ის იყო, რომ ქმარმა პირველ დღიდანვე ბრუ[illegible] დედ დაუწყო ყურება თავის მეუღლეს ქალი წმინდად ვერ ლაპარაკობდა ქმრის ენაზე და ეს არ მოსწონდა კაცს, იმრიზებოდა, მეტადრე როცა სტუმრები ჰყავნდა; ქალს უყვარდა ფეხმორთხმული ჯდომა, ესე იყო შეჩვეული, ხელსაქმეც ესე უფრო ეხერხებოდა, ქმარს კი გული ემღვრეოდა ამაზე და სცდილობდა დაევიწყებინა ეს ჩვეულება; ქალს უკეთ საჭმელი არც მოსწონდა და არც ეხერხებოდა, კაცი სადილვახშამზე უკმაყოფილო იყო და ბუზღუნებდა. მოჰგლიჯ[illegible] ქალს ჩიქილ-თასაკრავი და შავი წამოარქვა. ქალი მოკრძალებული ქცევისა იყო და წყნარი, კაცს ეს დაჩაგრულობად მიაჩნდა და დასცინოდა. კაცი თხოულობდა, რომ ქალს სა[illegible]ნოვაგე თითონ ევაჭრნა, თითონ ევლო ყასაბთან თუ ბაყალთან, ქალმა ვერ შესძლო ეს და კაცი ცოფდებოდა ამაზე. ქალს ქართული კითხვა უყვარდა, გულს აყოლებდა, სამოვ[illegible]ნებდა, ქმარს ქართული სიტყვა არც ესმოდა, არც მოსწონ[illegible]და; იქამდის მივიდა საქმე, რომ ქალი წიგნსა ჰმალავდა ქმრის ფეხის ხმაზე. ქალს უყვარდა ღიღინი, ქართული ხმების შეწყობა, თარიც იცოდა და მის სიმთა ჟღერაში აღნობ[illegible]

დი გულის ვარამს, ქმარს არ ესიამოვნებოდა ეს ხმები, მისთვის ეს ნაზი და თავისებური ჰანგები გაუგებარი იყო და უაზრო.

ათას გვარ წვრილმანში ირჩეოდნენ ცოლი და ქმარი ხასიათით თუ აღზრდით, ყველა წვრიმანში გამოსჭვიოდა მათი გემოვნებისა თუ ზნე-ჩვეულების განსხვავება, მათი სხვა და სხვა შეხედულობა ოჯახზე თუ ხალხზე. იშვიათი იყო ისეთი რამ მათ ცხოვრებაში, სადაც იმათი გემოვნება თუ შეხედულობა ერთგვარი ყოფილიყო და შეთანხმებული. კაცს კი არც იმდენი ხათრი ჰქონდა ცოლისა, არც იმოდენა მოთმინება, რომ ცოტა რამ დროებით მაინც დაეთმო ქალისათვის. ნორჩს გულს ქალისას სიყვარული სწადოდა აღტაცებული, ხოლო ქმარი მიუძღვნიდა გულს გაციებულს, გრძნობას დაჩქლეთილს, გამოფიტულს. ქალი სცდილობდა მოთმინებით დაეძლივნა ყოველივე და ჩამოეგდო სიმშვიდე ოჯახში, სცდილობდა შესჩვეოდა ქმარს, გული შეეწყო მისთვის, მაგრამ შეუძლებელი გამოდგა მათ შორის სულიერი კავშირი და თუნდ აჩრდილი ერთობისა. ვერ შესძლო ქალმა ასეთი ყოფა და თრთოდა, კვნესოდა, ილეოდა. მთლად აუტანელი ხდებოდა კაცი, როცა ნასვამი ბრუნდებოდა. სასტიკად გამოიყურებოდნენ მისი გამორეცხილი ცივი თვალები.

— არაყი! არაყში მსურს ჩავდნო დარდი ჩემი მოუნელებელი! — გასცემდა ბრძანებას ჩახლეჩილი ხმით.

მოუჯდებ[illegible]და წინწანაქარს და სვამდა ნელ-ნელა სვამდა დაჟინებით, სვამდა დაუსრ[illegible]ებლად. სვამდა და მოსთქვამდ[illegible] [illegible]ის უბედო ბედს, იღვერფლებოდა, [illegible]კრალის ცრემლებით ისველებდა გახუ[illegible]ებულ წვერ-ულვაშს, სანამ კინწი არ მოსწყდებოდა და არ ჩაეძინებოდა. ქა[illegible]ი გადააწვენდა კაცს ტახტზე, მიხურავდა და ჩამოჰყრიდა ულონოდ ხელებს, მიეცემოდა მძიმე საგონებელს. დარდობდა ქალი, რომ ბედმა უმუხთლა მას, შეაუღლა უფერ კაცთან და სამუდამოდ ჩაუშავბნელდა ცხოვრება. განა ამისთანა კაჟკაცზე ოცნებობდა ქეთეთო! მისი ოცნების გმირი არ იყო რაინდი საკვირველი, იგი იყო მუშაკი ტკბილი, წყნარი, ცოლ-შვილისათვის თავდადებული. ქალის ოცნებაში ეხლა თანდათან ირკვევოდა და სხივოსნდებოდა სანდომი სახე მისი სიყვარულით გატაცებულ მიხაკოსი. თუმცა ქალი ირიდებდა ამ სახეს, თავის ფიქრებს და გრძნობებს გარს არ ახვევდა, რადგან ამგვარი ფიქრთა დენა ცოდვად მიაჩნდა და ღალატად. დარდობდა ქალი და თავის დარდს არავის უმხელდა, დედასაც კი არ უზიარებდა, თუმცა ამაოდ სცდილობდა დაფარვას: მისი ჩაფერფლილი სახე ცხადჰყოფდა მის დუხჭირ ცხოვრებას.

ყველა ეს დარდი არ აკმარა ქალს მისმა მწარე ხვედრმა. ერთხელ სამსახურიდან ძალიან ავგუნებაზე დაბრუნდა კაცი: უფროსს შენიშვნა მიეცა მისთვის, დაეტუქსნა. სმას შეუდგა ჰირათ საფონებლად. გაჰირვეულდა გალოთებული და ჰიქა დაანარცხა იატაკზე. სასმლის ჰაქანზე ქალი ზე წამოვარდა, შეჰკივლა. კაცმა ძლიერ იწყინა და გაცოფებულმა ხელი ჰკრა ცოლს გულში, ქალი გადიმხლვრა იატაკზე და გული შეუწუხდა.

მარჯორი უარდროპი,

რომელმაც ქართული ენა შეისწავლა და ინგლისურად გადასთარგმნა ილ. ჭავჭავაძის „განდეგილი“ და სხვა თხზულებანი. გარდაიცვალა 24 ნოემბერს (იხ. „დროება“ № 271).

14.

ვიცოდი, რომ ქეთეთო ავადმყოფობდა, გულს იტკივებდა, ზერაქვერად იყო, მაგრამ ის კი არ მეგონა, ისე მალე მოესწრაფებოდა დღე იმ ნორჩ ქმნილებას. ბოლოს ჟამს ქალს ქმარი სულ დაჰვიწყებოდა, პირი შეექცია მისთვის, აღარ ახსოვდა მისი ვინაობა. სხვა რამ სურათი დაჰსახოდა მის გაწამებულ გონებას და ავადმყოფი იმ სურათს შესტრფოდა ეხლა.

კაცი გამოეგზავნათ ჩემთან. ქალი ბალიშებზე იყო მისვენებული. თვალცრემლიანი დედა გვერდს ეჯდა და უსიტყვოდ ჩასჩერებოდა. მძიმედ სუნთქავდა ქეთეთო, ხრიალით. თვალები მოჰრღვეოდა, მიფერფლილ სახეზე გრძლად დაჰფენოდა გიშრის წამწამი; ხელებს აცოდვილებდა მოუსვენრად. ავადმყოფმა გაალო თვალები, მიიხედ-მოიხედა და გაკვირვებით შეჰხედა დედას

— რა იქმნა, დედიჯან, მიხაკო? ეხლა ხომ აქ იჯდა ჩემთან.

— ვინ მიხაკო, გენაცვალე?

— ჩვენი მიხაკო, ქა, ჩემი დანიშნული! — სთქვა ქალმა და ჩარჩეულ ლოყებზე სიწითლემ გადურბინა.

მაშინვე მივხვდი, ვინ მიხაკოს კითხულობდა ქალი, გავექანე ეტლით და მოვგვარე ჩემი მეგობარი. ქალი გარინდებული იწვა, ხელი გადმოედო ბალიშზე. მიხა მივიდა სარეცელთან, ცალმუხლზე დაიჩოქა და ხელზე აკოცა ავადმყოფს.

— მიხაკო, შენა ხარ, ჩემო სიცოცხლე?

— მე ვარ გენაცვალე! ეს რა ამბავია შენს თავს?

— დაჯექ, სიყვარულო, ჩემს ახლო დაჯექ!

დედა ფეხაკრეფით მოშორდა ქალის საწოლს.

— ვკვდები, გენაცვალე, და მომსურვილდა შენი ნახვა. ვიცოდი, რომ მოხვიდოდი.

— სულ შენთანა ვარ, ჩემო სიცოცხლევ! ბალღობიდან ჩემი გონებიდან განუშორებელი იყო შენი თვალები, შენი სახე, შენი ტკბილი ხმა. განახე და მაშინვე გიცანი. მას აქეთ შენით ლა ვცხოვრობ, შენით ვსულდგმულობ. აი, საყვარელო, — უთხრა ვაჟმა და უჩვენა ქალს მისი სახე საათში.

— ჩემს გონებას კი ბინდი ჰქონდა გადაფარებული. რაღაცა სახეს ევლებოდა თავს ჩემი აზრი, ვიღასაც ეტრფოდა ჩემი გული, მაგრამ ჩემმა საწყალმა გონებამ ვერ გამოარკვია იგი სახე და ვეღარ გიცანი, როდესაც განახე... წყალი, გენაცვალე!

მიხამ მიუპყრა ქალს ჭიქა. ქალმა დაისველა გაფიცხებული ტუჩები და განაგრძო:

— შემდეგ ნელ-ნელა ჩამოეხსნა ფარდა ჩემის გონების თვალს და ეხლა ვიცი, რომ შენა ხარ ჩემი ერთად-ერთი სიყვარული, უწინ რომ ვცხოვრობდი, მაშინდელი ჩემი სიყვარული. თურმე შენ მოგელოდდა გული კრული! აზრმა კი დახშულმა ვერ გიცნო შენ.

— იცი, ქეთეთო... ახ! უწინ სხვა სახელი გქონდა, ვეღარ მომიგონია.. იცი, ქეთეთო, მე ცხადად მახსოვდა შე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნი თვალები, აი ეს მშვენიერი თვალები, — უთხრა მიხამ და ნაზად შეეხო ქალის წამწამს: — შენს ხმასაც კარგად ვარჩევდი, მაგრამ სახე კი მიეფარა ჩემს გონებას, ველარ წარმომედგინა, სანამ არ შეგხვდი.

ქალს სიხარული დაეტყო, აღტაცება რამ დაესახა, მიმ-ქრალი თვალები ნათელმა გაუშუქა!

— ამაყენე, გენაცვალე!

ვაჟმა მოჰხვია ხელი და ფრთხილად წამოსვა! ბალიში გაუსწორა.

— ეგრე იყავ, სიყვარულო, ხელს ნუ მომაშორებ! — უთხრა ქალმა და გადისვა ხელი სახეზე, თმა გაისწორა, მე-რე მხარზე დაეყრდნო ვაჟს დაქანცული.

— გახსოვს, გენაცვალე, ჰაერთა სივრცეში რომ მივ-ცურავდით ესე გადაჯდომილნი? — შეეკითხა ქალი.

— მახსოვს სიზმარივით.

— როგორი წყვდიადი იყო! როგორ ციოდა! იცი. სიყვარულო, ის მძაფრი სიცივე უკვე გამიჯდა ეხლა ჯანში, სთქვა ქალმა და შეაკრჭოლა.

ვაჟმა გულში ჩაიკრა ავადმყოფი, სცღილობდა გაეთბო იგი.

— მაშინ აკი მივაღწიეთ კიდეც ნათელთა სამფლობე-ლოს, ვერ კი ველირსენით იქ დამკვიდრებას. ხომ გახსოვს ხმა: ძლიერია თქვენი სიყვარული, გარნა ტანჯვით უფრო განასპეტაკებთ მას და იგი სიყვარული შეგაერთებთ საუკუ-ნოდ!

— ეხლაც ყურში მიდგა იგი ხმა ციური! მიუგო ვაჟმა.

— რა საშინელი ჰაერის მცველნი გვყვებოდნენ თან! როგორ სცდილობდნენ გავეყარენით, დავეშორებინეთ ერთ-მანეთს საუკუნოდ. ჩვენი სიყვარული გვინათებდა, არ უშ-ვებდა მათ ჩვენთან.

— კვლავ გაგვინათებს იგი სიყვარული წყვდიადს უსაზ-ღვროს, ჩემი სიცოცხლე! მიუგო ვაჟმა აღტაცებით.

— მეშინიან იმათი! ჰაერის მცველებისა მეშინიან! იქ დამხვდებიან მარტოს, ამედევნებიან, — სთქვა ქალმა და მიეკრა ვაჟკაცს.

— ნუ, გენაცვალე! აი შენთანა ვარ.

— იქ, იქ მარტო დავრჩები, ჩვენი სიყვარულის ლამ-პარი ჩაქრება უშენოდ და ბნელი მომიცვავს, წყვდიადი ჩამ-ნთქამს. მეშინიან! — წარმოსთქვა ქალმა და ძრწოლა აღე-ბეჭდა სახეზე.

— არა, გენაცვალე! ჩაუქრობელია ჩვენი სიყვარულის ლამპარი, ეხლა უფრო ბრწყინვალე იქნება იგი, რადგან ჩვენ, იგი ჩვენი სიყვარული გავასპეტაკეთ დიდი ტანჯვით. ოხ! ძლიერ ვიტანჯებოდი ამ ორ წელს უშენოდ.

— მეც ვეწამებოდი უშენოდ, სიყვარულო! გავიგე ჩემი შეცდომა, გიცანი, მაგრამ გვიანლა იყო. მინდოდა გამეზია-რებინა შენთვის ჩემი ტანჯვა, მაგრამ ეს ღალატი იქნებოდა ნაკურთხი გვირგვინისა. ეხლა სხვაა: ეხლა აღარ ვეკუთვნი ამ ქვეყანას.

— ეხლა სხვაა, ეხლა ჩემივე ხარ, ეხლა შენთანა ვარ საუკუნოდ! ველარავინ მომტაცებს შენს თავს, ველარავინ დამაშორებს შენს გულს ველარც აქ, ვერც იქ, იმ ქვეყნად!

— მაშ ისევ გიყვარვარ, მაშ არ დამტოვებ, მაშ არ გამიშვებ მარტო?

— არა, გენაცვალე, არასოდეს!

— მაკოცე, სიყვარულო!

ვაჟმა ჩაიკრა გულში სატრფო, დაუკოცნა ბაგე და ფრთხილად მიაწვინა ბალიშებზე, ხელი კი არ მოაშორა. ქა-ლი დამშვიდდა, სიამის რამ ნათელი წყნარი გადაეფინა სახეზე.

—:—

კუკიის სასაფლაოზე დავკრძალეთ ქეთეთო, განაპირას, გორაკების მხარეს. ორი დღის შემდეგ იქვე გაუთხარეთ სა-მარე მიხაკოს. ბანგი დაელივნა. ანდერძში მეხვეწებოდა, ქეთეთოსთან დამმარხეო. იმასაც მავალებდა ყოველწლივ მო-მეხსენებინა მათი სული და დუდუკი ამეკვნესებინა მის საფ-ლავის მახლობლად იმ ხმების მოსაგონებლად, რომლებიც ჰხიბლამდნენ მას ცხოვრებაში. ორივეს ერთნაირი ქვა ადევთ. ვასრულებ მეგობრის ანდერძს და ყოველ წელს მის გარდა-ცვალების დღეს ტკბილი დუდუკი დასტირის შეყვარებულთა სამარეს.

ვ. ბარნოვი.

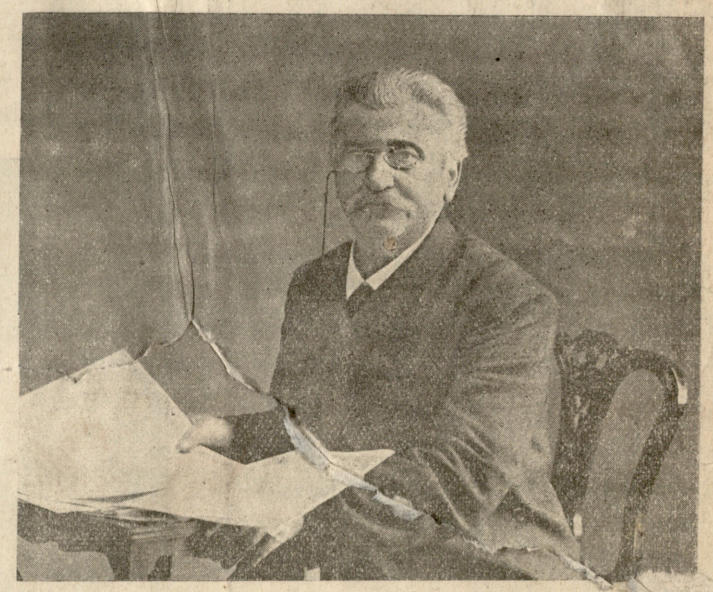

მემუსიკე იოსებ ივანეს ძე რატილი,

პირველი გადამღები ქართულ სახალხო სიმღერებისა ნოტებზე.

წვრილი ამბები

გონების დაკარგვის იშვიათი შემთხვევა.

ამერიკაში ერთი შემთხვევა მოხდა, რამაც იქაურ ჰსიხიატრ სპე-ციალისტთა შორის დიდი ინტერესი გამოიწვია. ქალაქ ჩიკაგოს ხუროთ-მოძღვარი ვილიამ მეიერი, ახლად რომ დაქორწილდა, გასასეირნებლად 1906 წელს ქ. სან-ფრანცისკოში წავიდა. იმ დროს მოჰყვა სან-ფრანცისკოში, როდესაც იქ დიდი მიწის ძვრა მოხდა, სახლები დაან-გრია და კალიფორნიის დედა ქალაქი მთლად გაანადგურა. ის სასტუმ-რო, სადაც მეიერი თავის ახალგაზრდა ცოლით ჩამოხტა, მიწის-ძვრის დროს სულ განადგურდა, მტვრად იქცა. თითონ მეიერი თავ-ში მძიმედ დაშავდა. როდესაც ვამოფხიზლდა, ძალა მოიკრიფა — ვე-ღარავინ ვერ იცნო—გონება დაეკარგა. ვერ იცნო ვერც ცოლი და ვერც ახლო მეგობრები. სასოწარკვეთილი ცოლი იძულებული შეიქნა თავის მშობლების სახლს დაჰბრუნებოდა, ხოლო ავადმყოფი მეიერი მეგობრებმა ჩიკაგოს წაიყვანეს და საკუთარ სახლში მკურნალი მიუჩი-ნეს. ერთხელ ისარგებლა შემთხვევით, რომ მკურნალს ეძინა და ავად-მყოფი მეიერი გაიპარა სახლიდან. იხეტიალა ქალაქის ქუჩებში და ბოლოს რკინის გზის სადგურს მიადგა. სწორედ იმ დროს სწრაფი მატარებელი ელვის სისწრაფით მიჰქროდა ლიანდაგზე. ვიღაც უცნო-ბი კაცი გადაეღობა მატარებელს და სწრაფლ გაიჭეჭყა. მეიერი უყუ-რებდა ამ სცენას. საშინელმა სურათმა ისეთი შთაბეჭდილება იქონია იმაზე, რომ სწრაფლ გონება დაუბრუნდა. ამ ჟამად მეიერი სრულიად ჯანსაღად არის, დაუბრუნდა მეხსიერებაც, ძველი მოგონებანიც, იც-ნო მეგობრებიც, ცოლიც და კვლავ ძველებურ ოჯახურ ცხოვრებას დაუბრუნდა.

რედაქტორ-გამომცემელი ი. ს. აგლაძე

ელექტრო-მბეჭდავი სტამბა „სინათლე“, ტფილისი, რუსის ქუჩა. № 3